

VLIZINE

jrg. 6, nr. 3-4 (maart-april 2005)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

V.U.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys

Reacties naar jan.seys@vliz.be

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om u uit te schrijven, stuur een e-mail naar info@vliz.be met in de subjectline: 'unsubscribe VLIZINE'. Inschrijven op dezelfde manier met vermelding: 'subscribe VLIZINE'. Archiveren van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

INHOUD

1. Kalender

- 1.1. [Oceanografisch UNESCO-kantoor te Oostende straks feestelijk geopend](#)
- 1.2. [Educatief project 'Expeditie Zeeleeuw' slaat aan ... en wordt herhaald](#)
- 1.3. [Zee extra in de kijker met de 'Week van de Zee'](#)
- 1.4. [Vlaanderendag toont publiek ook heel wat zee- en kustacties](#)
- 1.5. [Mosselen natuur: een nieuwe tentoonstelling te Brussel](#)
- 1.6. [De Schelde en het integraal waterbeleid: enkele voorjaarsevenementen](#)
- 1.7. [Symposium belicht implicaties EU-uitbreiding op havenbeleid en zeetransport](#)
- 1.8. [Eerste all-in symposium over marien beschermde gebieden wereldwijd](#)
- 1.9. [Internationale visserij-workshop te Boulogne op 12-13 mei 2005](#)
- 1.10. [Het Zwin opent nieuwe tentoonstelling: 'Knokke-Heist natuurlijk'](#)

2. Publicaties

- 2.1. [Duurzame zandwinning op het Belgisch Continentaal Plat in een mooi rapport](#)
- 2.2. [Meeuwen en mensen: gemengde meningen](#)
- 2.3. ['Historiek der straten van Knokke-Heist' binnenkort in boekvorm verschijnend](#)
- 2.4. [Leuke strandvondsten nu ook toegankelijk via internet](#)
- 2.5. [Nieuw: Nederlandse Delta in twee natuurfietskaarten](#)

3. Vacatures/beurzen/fondsen

- 3.1. [Tien vakantiejobs vacant bij het Vlaams Instituut voor de Zee](#)
- 3.2. [Onderzoeksassistent gezocht voor satelliet-tracking visserijactiviteit aan universiteit van Plymouth](#)
- 3.3. [UNESCO-beurzen voor jonge vrouwelijke wetenschappers](#)
- 3.4. [Prijs voor verdienstelijke thesis over 'Migratory Species Conservation'](#)
- 3.5. [Franse bekroning voor marien-biologisch onderzoek door jonge vorsers](#)

4. Varia

- 4.1. [Europese Mariene Strategie in consultatiefase](#)
- 4.2. [Anderhalve ton afval van Vlaamse stranden gehaald n.a.v. 'Lenteprik 2005'](#)
- 4.3. [Gentse professor co-chief van internationale expeditie naar diepzee](#)
- 4.4. [Verschuiving bij Vlaamse adviesbureaus: Soresma neemt belangrijk deel van Haecon over](#)
- 4.5. [Jaarlijks 27.000 dode vogels aanspoelend op Nederlandse stranden](#)
- 4.6. [Zeldzame zwangere spitssnuitdolfijn dood te Ameland](#)
- 4.7. [Doctoraatsverdedigingen e.a.](#)

5. Vraagbaak de 'Zeeloods'

Wie kan Amerikaanse professor helpen aan exemplaren van het schorrebewonende naaktslakje *Alderia modesta*?

1.1. OCEANOGRAFISCH UNESCO-KANTOOR TE OOSTENDE STRAKS FEESTELIJK GEOPEND

Het is bijna zover. Op maandag 25 april 2005 wordt het nieuwe 'IOC Project Office for IODE' van UNESCO, in het bijzijn van heel wat prominenten, geopend te Oostende. Dit kantoor van de Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC) zal als denktank fungeren van het IODE ('International Oceanographic Data and Information Exchange') netwerk voor internationaal oceanografisch databeheer. Van hieruit zullen nieuwe projecten worden gelanceerd en tal van opleidingen georganiseerd, o.a. met betrekking tot tsunamivroegwaarschuwingssystemen en zeeramppreventie in het algemeen. Vlaanderen ondersteunt dit initiatief door de huisvesting te verzorgen en een extra budget te voorzien voor opleidingen naar early-warning systems. Het Vlaams Instituut voor de Zee is niet alleen een naaste buur. Het levert ook substantiële materiële, technische en IT ondersteuning voor het Project Office. Het kantoor wordt gerund door dr. Vladimir Vladymyrov, een topexpert in oceanografisch onderzoek en databeheer. Dr. Vladymyrov wijdde zijn volledige actieve loopbaan tot nu toe aan oceanografie in de breedste zin van het woord en participeerde aan niet minder dan 29 wetenschappelijke expedities op alle wereldzeeën.

Ter gelegenheid van een academische zitting zullen de ministers Fientje Moerman, Yves Leterme en Johan Vande Lanotte, de deputy directeur-generaal van UNESCO, Marcio Barbosa, de uitvoerende secretaris van IOC, Patricio Bernal, en andere prominenten toelichting geven over het tot stand komen en de toekomst van dit nieuwe UNESCO-kantoor. Tevens zijn door twee locale afdelingen van UNESCO i.s.m. het VLIZ resp. een tentoonstelling en een publicatie voorbereid die in mensentaal weergeven wat het nut is van oceanografische metingen en gegevensbeheer. De tentoonstelling in het Project Office is voor iedereen vrij te bezichtigen op 7 en 8 mei 2005.

En vers van de pers willen we ook nog meegeven dat de nieuwe vijfjaarlijkse beheersovereenkomst van het Vlaams Instituut voor de Zee met de overheid en het bijhorend werkplan, zopas zijn goedgekeurd. Dit biedt het VLIZ niet alleen de mogelijkheid zijn taken als Vlaams informatie-, coördinatie-, data- en ondersteuningscentrum ook in de toekomst naar behoren te vervullen. De nieuwe overeenkomst – die plechtig zal worden ondertekend op 25 april n.a.v. de feestelijke opening van het Project Office – voorziet ook in extra budget o.a. ter ondersteuning van het Project Office (60.000 EUR) en 500.000 EUR daar bovenop om de organisatie van opleidingen in dit kantoor mogelijk te maken.

1.2. EDUCATIEF PROJECT 'EXPEDITIE ZEELEEUW' SLAAT AAN... EN WORDT HERHAALD

De week van 4-8 april vormde de apotheose van het educatieve zeeproject 'Expeditie Zeeleeuw', met een échte wetenschappelijke expeditie op de Noordzee door de winnende klas 6de Sociale en Technische Wetenschappen uit Lochristi. Deze sympathieke klas uit Oost-Vlaanderen won deze prijs door het meest creatief uit de hoek te komen bij het zoeken naar oplossingen voor tien zeeproblemen, vervat in een virtuele expeditie vrij toegankelijk via internet (<http://www.expeditiezeeleeuw.be>). Het project 'Expeditie Zeeleeuw' is een initiatief van het Vlaams Instituut voor de Zee, DAB Vloot en SHE Consultancy, uitgevoerd in het kader van het actieplan Wetenschapsinformatie van de Vlaamse overheid en gericht naar 17-18 jarigen. Meer dan 2000 leerlingen uit 80 klassen van over gans Vlaanderen namen deel aan dit project. Vanwege het succes is intussen beslist dat de wedstrijd verbonden aan dit project ook volgend schooljaar opnieuw wordt uitgeschreven.

De échte expeditie kreeg overigens heel wat persaandacht en de steun van een team van mariene wetenschappers en andere experts. De klas uit Lochristi mocht niet alleen proeven van boeiende rondleidingen in het domein Raversijde (oude vissersnederzetting en museum) en het natuurpark Het Zwin. Ze sliepen ook een ganse week op het onderzoeksschip de Zeeleeuw en onderzochten het leven in zee voor de Belgische west- en oostkust. Hun bevindingen mochten ze op 8 april persoonlijk gaan vertellen aan Johan Vande Lanotte, de minister bevoegd voor Noordzeezaken.

1.3. ZEE EXTRA IN DE KIJKER MET DE 'WEEK VAN DE ZEE'

Nu al voor de negende keer op rij organiseert de Provincie West-Vlaanderen, i.s.m. diverse organisaties, overheden, verenigingen en de 10 kustgemeenten, een 'Week van de Zee' (22 april – 8 mei). Ook in Nederland blijkt het evenement

intussen aan te slaan en zijn er een groot aantal activiteiten gepland rond het thema “Een zee van zand” (21-29 mei: <http://www.weekvandezee.nl>).

In Vlaanderen is er dit jaar, naast de activiteiten voor de leerlingen van de basisscholen – waarmee het destijds allemaal begon – opnieuw een zeer gevarieerd programma-aanbod voor individueel geïnteresseerden en gezinnen (<http://www.weekvandezee.be>). Hoofdbedoeling is en blijft de natuur aan zee eens extra in de kijker te plaatsen. Ook het onderzoeksschip de Zeeleeuw participeert door gedurende één week klassen uit de derde graad basisonderwijs de kans te bieden mee te varen en het leven in zee te leren kennen. Het orgelpunt van deze Week van de Zee wordt de internationale Laagwaterdag in het weekend van 7 en 8 mei.

Voor wie dacht dat na 8 mei de zee geen aandacht meer behoeft of opeist, geven we nog mee dat van 26 tot en met 29 mei het jaarlijkse maritiem evenement ‘Oostende voor Anker’ al aan zijn zesde editie toe is, met andermaal een vloedlijn aan voorstellingen, bezoekmogelijkheden en maritiem plezier (<http://www.oostendevooranker.be>).

1.4. VLAANDERENDAG TOONT PUBLIEK OOK HEEL WAT ZEE- EN KUSTACTIES

De Vlaamse overheid wil met de Vlaanderendag de kloof tussen de burger en de overheid helpen verkleinen, en de burger meer vertrouwd maken met haar werking. Daartoe stelt de Vlaamse overheid op zondag 24 april 2005, nu al voor de vierde keer, zijn deuren open voor het brede publiek. Op 123 locaties in 50 steden en gemeenten kunt u van alles ontdekken en/of getuige zijn van het ‘milieu’ waarin Vlaamse ambtenaren hun beroepsbezigdheden uitoefenen (<http://docs.vlaanderen.be/vlaanderendag/>). Dat onder de deelnemers ook nogal wat instellingen zijn die zich inlaten met zee- en kustbeheer en –studie, spreekt voor zich. Zo kunt u op 24 april te Oostende een bezoek brengen aan de onderzoeksschepen Zeeleeuw en Ter Streep (Post ‘Foxtrot’, aan de oostkant van de havengeul) of aan het Departement Zeevisserij/Dienst Zeevisserij. Ook kunt u één van de overheidsdiensten of projecten bezoeken langs de Schelde of achter de schermen piepen van het Waterbouwkundig Laboratorium te Antwerpen. Wie de hoofdstad viseert, kan er o.a. terecht op de kabinetten van de verschillende ministers of in het Boudewijngebouw van de Vlaamse Gemeenschap.

Ben je dan toch verzeild geraakt in Oostende of elders te lande, check dan ook het programma van een tweede mega-event dat plaatsgrijpt op dezelfde dag: de Dag van de Aarde (<http://www.dagvandeearde.be/>). Via dit gebeuren stellen meer dan 140 natuur- en milieubewegingen uit heel Vlaanderen hun werking voor. Ze doen dit door het organiseren van thema-wandelingen, fietstochten of door u te confronteren met belangrijke provinciale natuur- en milieuproblemen. Aan het Klein Strand van Oostende (700 m vanaf station) wordt u vanaf 13u30 alvast getraceerd op een confrontatie met het leven in zee en met de mogelijkheden van groene energie.

1.5. MOSSELEN NATUUR: EEN NIEUWE TENTOONSTELLING TE BRUSSEL

Wij kijken alvast met spanning uit naar de opening van deze nieuwe tentoonstelling in het Museum voor Natuurwetenschappen. Het gerenommeerde team experts dat al heel wat fantastische tentoonstellingen op zijn palmares heeft staan, zocht zijn inspiratie deze keer in het zilte nat. Met ‘Mosselen natuur’ (4 mei tot 30 juni 2006: <http://www.natuurwetenschappen.be/expos/future/>) willen de initiatiefnemers de bezoeker nu ook eens laten kennis maken met de niet-gastronomische aspecten van de mossel. Zo komt bij de mosselteelt heel wat kijken: traditie, deskundigheid, nijverheid en duurzame ontwikkeling. Mosselen gaan ook twee maal in hun leven op reis: eerst als jonkie op zoek naar een geschikte plek om te wonen, eens volwassen en plukklaar als exportproduct doorheen gans Europa. Ook op de vraag hoe gezond mosselen zijn en hoe het gesteld is met het onderzoek naar geneeskundige toepassingen op basis van mosselen krijgt u een antwoord. Hebt u het toch niet zo voor de mossel? Luister toch maar eens naar onze sympathieke mossel die u alles vertelt over zijn sifo's, zijn kieuwen, zijn parelmoer en - echt waar - over zijn parels!

1.6. DE SCHELDE EN HET INTEGRAAL WATERBELEID: ENKELE VOORJAARSEVENEMENTEN

Ook dit voorjaar is er weer behoorlijk wat aandacht voor het Schelde-estuarium. Zo organiseren de partners van het grensoverschrijdende project ‘De Schelde Natuurlijk’ (<http://www.descheldenatuurlijk.be>), samen met tal van andere instanties, een *Scheldeweekend* op 11 en 12 juni 2005. Dit initiatief heeft als doel de bekendheid – en hopelijk de waardering – van dit gebied bij de bevolking te verhogen. Voor een overzicht van alle activiteiten op en rond de Schelde verwijzen we naar de website.

Daarnaast organiseert de vzw Scheldefonds op 11, 18 en 25 mei, en 1 juni 2005 (telkens van 19 tot 22 uur) een *lessenreeks over de ecologie van het estuarium*, en dit voor een doelpubliek van ambtenaren, onderzoekers, studiebureaus, natuurverenigingen en andere (niet-) professionele geïnteresseerden. De lesgevers gaan in op de morfologie van het systeem, de fauna en flora, de milieuverontreiniging en de algemene ecologie. Wie deelneemt ontvangt ook een cursus en getuigschrift. De lessenreeks gaat door in de Universiteit Antwerpen (campus Wilrijk). Meer info op: <http://www.scheldefonds.org>.

En in het kader van het UNESCO-decennium (2005-2015) 'Water for life' verzorgt de leerstoel Integraal Waterbeheer van de Universiteit Antwerpen (<http://www.ua.ac.be/iwb>) een *lezingenreeks* over de voor de mens belangrijke waterrijke gebieden. Dinsdag 19 april waren de moerassen van Mesopotamië in Irak alvast onderwerp van gesprek. Deze moerassen in het stroomgebied van Tigris en Eufraat (Z-Irak) worden al 5000 jaar bewoond door de Marsh People of Madan, die kennelijk zeer handig wisten om te springen met het delicate evenwicht tussen water en land. Tot de eerste Golfoorlog eraan kwam en de moerassen werden ontwaterd, vernietigd en vergiftigd om deze Shiitische cultuur te onderdrukken... Wat ooit de tuin van Eden was, werd een ecologisch en sociaal rampgebied. Het herstel, gecoördineerd door prof. Edward Maltby van het Royal Holloway Institute for Environmental Research in Londen, verloopt sindsdien zeer moeizaam.

1.7. SYMPOSIUM BELICHT IMPLICATIES EU-UITBREIDING OP HAVENBELEID EN ZEETRANSPORT

Op 1 mei 2004 kende de Europese Unie de grootste uitbreiding sinds haar ontstaan met de toetreding van tien nieuwe lidstaten. Dat deze stap een impact heeft gehad op alle havens binnen de regio hoeft geen betoog. Eén jaar later wordt teruggeblikt in de tijd n.a.v. het 9de Maritiem Symposium en gepolst naar de implicaties van 'enlargement' voor de havens en transportondernemingen. Dit initiatief van het Maritiem Instituut vindt plaats in het Pand (Gent) op woensdag 18 mei 2005 (9-16u30). De uiterste inschrijfdatum is 6 mei 2005. Verdere inlichtingen: +32/(0)9 264 67 87; erik.krijnen@UGent.be; <http://www.maritieminstituut.be/> onder 'colloquia'.

1.8. EERSTE ALL-IN SYMPOSIUM OVER MARIEN BESCHERMDE GEBIEDEN WERELDWIJD

Het instellen van 'marien beschermde gebieden' zit wereldwijd in de lift. Nadat decennia geleden reeds meerdere mariene parken werden ingesteld in de meest kwetsbare zee-ecosystemen als koraalriffen, is het nu ook de beurt aan schijnbaar meer rigide systemen. Teneinde ervaringen uit te wisselen tussen beheerders van deze gebieden, wetenschappers en andere belanghebbenden van over gans de wereld, organiseren de IUCN (World Conservation Unit), WCPA (World Consortium of Protected Areas) en de Australische overheid het 'First International Marine Protected Areas Congress' IMPAC1 van 23-28 oktober 2005 in het Australische Geelong (<http://www.impaccongress.org/>). De ruime belangstelling die er kennelijk nu al is, en de speciale aandacht die zal gaan naar het zoeken van partnerships en 'win-win' situaties met andere stakeholders (zoals de visserijsector), geeft aan dat dit een toonaangevend evenement wordt.

1.9. INTERNATIONALE VISSERIJ-WORKSHOP TE BOULOGNE OP 12-13 MEI 2005

Het interregionale samenwerkingsverband rond geïntegreerd kustbeheer in het gebied van de Zuidelijke Noordzee, SAIL, organiseert op 12-13 mei 2005 een internationale workshop i.v.m. visserij aan de Université du Littoral in het Franse Boulogne-sur-Mer. Het hoofdthema van deze workshop luidt '*Fish marketing and labelling*'. Na een reeks interessante voordrachten en werksessies op 12 mei, volgt op 13 mei een vroege-morgen bezoek aan de vislandingsplaats van de grootste Franse vissershaven, aan de vissershaven zelf en aan het trainingcentrum voor zeeproducten. Hier worden mensen opgeleid in de knepen van het vis verhandelen, het pekelen, de hygiëne en de culinaire aspecten van zeeproducten, enz. Meer info bij Ronan Roche van de Colchester Borough Council (ronan.roche@colchester.gov.uk).

1.10. HET ZWIN OPENT NIEUWE TENTOONSTELLING: 'KNOKKE-HEIST NATUURLIJK'

Na de succesvolle tentoonstelling '50 jaar Zwin' (2002-2003) en 'Tricolor' (2004) stelt het Zwin tijdens het seizoen 2005 een nieuwe tentoonstelling voor. In de tentoonstelling 'Knokke-Heist natuurlijk' lichten ze een tipje van de sluier van wat

dit meest oostelijk gelegen punt aan de Belgische kust te bieden heeft op het vlak van natuur. De tentoonstelling is geen inventaris van planten en dieren, maar wel een bloemlezing van interessante natuurweetjes, gebaseerd op het gelijknamige boek dat ter gelegenheid van het 25-jarig ambtsjubileum van burgemeester Leopold Lippens werd uitgegeven. De tentoonstelling vindt plaats in de vroegere Koninklijke Villa, centraal in het vogelpark van het Zwin. Nog te bezoeken tot en met 31 december 2005. De inkom is inbegrepen in de normale toegangsprijs voor het Zwin (<http://www.zwin.be>).

2.1. DUURZAME ZANDWINNING OP HET BELGISCH CONTINENTAAL PLAT IN EEN MOOI RAPPORT

Voor wie wil weten hoe de winning van zeezand en –grind verloopt in het Belgisch deel van de Noordzee, is dit een aanrader. In een 20 pagina's tellend, zeer mooi geïllustreerd rapport neemt de Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (<http://mineco.fgov.be>) u mee voor een virtuele uitstap op zee. U krijgt prachtige beelden te zien van het 'gat' in de Kwintebank (ontstaan ten gevolge té intensieve zandwinning op één plek) en van andere zandbanken. U leert het wettelijk kader kennen en verneemt hoe ook de ecologische effecten op de voet gevolgd worden. Het rapport "*Duurzaam beheer van de zandwinning op het Belgisch Continentaal Plat*" of een franstalige versie ervan kan aangevraagd worden via <http://mineco.fgov.be>, "Economische informatie", "Publicaties".

2.2. MEEUWEN EN MENSEN: GEMENGDE MENINGEN

In het laatste nummer van de Grote Rede, het gratis infoblad over zee en kust, kwam de "zeemeeuw" in de schijnwerpers te staan (http://www.vliz.be/docs/groterede/GR12_meeuwen.pdf). Dat deze sierlijke vogel, vanwege zijn opportunistisch karakter, gemengde gevoelens oproept bij nogal wat mensen kan moeilijk ontkend worden. Anderzijds zijn meeuwen in al hun verschijningsvormen ook één van de meest wezenlijke onderdelen van kustgebieden en doen weinig of geen andere dieren ons zo sterk denken aan de nabijheid van de zee. Ter voorbereiding van deze bijdrage kon de VLIZ bibliotheek enkele interessante nieuwe boeken op de kop tikken, die tijdens kantooruren vrij consulteerbaar zijn in de VLIZ bibliotheek:

- '*Gulls of Europe, Asia and North America*' (Olsen & Larsson 2004): zeer rijk geïllustreerde gids ter herkenning van 43 soorten meeuwen
- '*Oiseaux marins nicheurs de France métropolitaine 1960-2000*' (Cadiou et al. 2004) : broedstatus van alle Franse zeevogelsoorten, incl. de meeuwen
- '*Seabird populations of Britain and Ireland: results of the seabird 2000 census 1998-2002*' (Mitchell et al. 2004): idem als vorige, maar voor de Britse eilanden

2.3. 'HISTORIEK DER STRATEN VAN KNOKKE-HEIST' BINNENKORT IN BOEKVORM VERSCHIJNEND

Op 6 augustus 2005 wordt het eerste deel van het boek '*Historiek der straten van Knokke-Heist*' aan de pers voorgesteld in het cultuurcentrum Scharpoord (Knokke-Heist). Dit werk van Adelin Calderon zal 224 pagina's leesplezier bieden aan iedereen die interesse toont voor het heden en verleden van deze kustgemeente, maar ongetwijfeld ook ver daarbuiten de nodige gemoederen kunnen beroeren.

Intekenen op dit werk kan nu al en nog tot 1 juni 2005. Gelieve hiertoe contact op te nemen met de uitgever (Tel.: +32/(0)3 777 75 58; Fax: +32/(0)3 766 44 82; e-mail: het.streekboek@telenet.be).

2.4. LEUKE STRANDVONDSTEN NU OOK TOEGANKELIJK VIA INTERNET

Ook u loopt vast wel eens langs het strand en misschien botste u op één van uw wandelingen wel eens op een merkwaardige schelp, krab of andere strandvondst? U kon reeds langer terecht op de website <http://users.pandora.be/hugo.olieuz/pages/>, waarmee u uw vondst waarschijnlijk ook van een naam kon voorzien. Maar er is meer. Sinds kort heeft de Strandwerkgroep van België – die dit jaar 25 jaar bestaat - zijn website (<http://www.strandwerkgroep.be>) vernieuwd en kunt u als geïnteresseerde strandjutter meegenieten van de vondsten van andere strandgangers, interessante weetjes uitwisselen via het forum, foto's van strandvondsten bekijken of zelf foto's en info toevoegen. Ook kunt u deelnemen aan geleide strandwandelingen of u abonneren op de digitale nieuwsbrief of het tijdschrift 'Strandvlo'.

2.5. NIEUW: NEDERLANDSE DELTA IN TWEE NATUURFIETSKAARTEN

Eén dezer dagen verschijnt een nieuwe, originele fietskaart van de Nederlandse Delta. Pierre Tavernier, Vlaams veldornitholoog, natuurgids en Europees fietser, is met deze productie niet aan zijn proefstuk toe. Eerder maakte hij in samenwerking met het Gentse bureau Aquaterra reeds een succesvolle serie van fietskaarten voor heel Vlaanderen. Zijn nieuw project bestaat uit een set van twee fietskaarten met nadruk op vogelrijkdom, natuurontwikkeling en de zoet-zout-ecologie in de groene vogelrijke Delta (Zeeland, de Zuid-Hollandse eilanden en een deel van westelijk Brabant). Het belooft opnieuw een unieke fietskaart te worden met aandacht voor typische landschappen en biotopen, natuurontwikkelingsprojecten, ja zelfs met voorstellen om in Zeeland birdwatchingprojecten uit te bouwen. De kaartenset zal in een plastic flapje aan de prijs van 18 EUR worden verkocht in diverse boekhandels en toeristische diensten. De doelstelling van Pierre Tavernier is niet alleen om zoveel mogelijk mensen op de fiets te krijgen of kennis te laten maken met de mooie natuur in de Delta. Hij wil de Belgen ook massaal naar Zeeland halen om hen het contrast te laten gevoelen inzake ruimtelijke ordening en fietspaden. Meer info op website: <http://www.fietskaart.be>.

3.1. TIEN VAKANTIEJOBS VACANT BIJ HET VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE

Ter ondersteuning van zijn werking kan het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) ook deze zomer weer jobstudenten aantrekken. Niet minder dan 10 studenten krijgen de kans om gedurende één maand (juli-augustus-september) mee te werken aan de lopende projecten en initiatieven van het VLIZ. Het Vlaams Instituut voor de Zee biedt de kandidaten aangename werkomstandigheden en een passende verloning. Van de geïnteresseerden wordt een open en dynamische ingesteldheid verwacht en zin voor kwaliteit. Kennis van de zee(wetenschappen) of van specifieke aspecten van databasebeheer strekken tot aanbeveling. Open sollicitaties mogen per mail (incl. cv) worden verstuurd naar jan.mees@vliz.be.

3.2. ONDERZOEKSASSISTENT GEZOCHT VOOR SATELLIET-TRACKING VISSERIJACTIVITEIT AAN UNIVERSITEIT VAN PLYMOUTH

De 'School of Biological Sciences' van de Universiteit van Plymouth werft een onderzoeksassistent aan voor de uitvoering van een project, dat moet helpen het offshore marien erfgoed van het Verenigd Koninkrijk beter te beschermen. Meer concreet zal de kandidaat van start gaan met het in kaart brengen van de visserijactiviteit via satelliet-tracking in de meest gevoelige gebieden. Ervaring met de bescherming van de mariene biodiversiteit en met GIS, evenals interesse voor de visserij zijn noodzakelijk. Meer info op: <http://www.plymouth.ac.uk/pages/view.asp?page=11098>.

3.3. UNESCO-BEURZEN VOOR JONGE VROUWELIJKE WETENSCHAPPERS

Om jonge, beloftevolle vrouwelijke wetenschappers die onderzoek verrichten in het domein biologie, biochemie, biotechnologie en psychologie extra kansen te bieden, worden ook voor 2006 vijftien UNESCO/'Oréal beurzen uitgeschreven. De voordracht van de kandidaten dient te gebeuren via de Vlaamse UNESCO-Commissie ten laatste op 1 september 2005. Per land kunnen vervolgens maximaal twee kandidaten worden voorgedragen aan UNESCO. De kandidaten moeten vrouw zijn, uitmuntend wetenschappelijk werk verricht hebben in de genoemde domeinen op doctoraal of postdoctoraal niveau en maximaal 35 jaar oud zijn. De voorgelegde onderzoeksvoorstellen dienen origineel en kwaliteitsvol te zijn, een duur van 6-12 maand te bestrijken, en uitgevoerd te worden in een ander land tussen maart 2006 en maart 2007. Meer informatie over de resultaten van voorgaande edities zijn te vinden op: <http://www.forwomeninscience.com>. Inlichtingen betreffende de nieuwe kandidaatstellingen kunnen verkregen worden via: karen.groffils@coo.vlaanderen.be.

3.4. PRIJS VOOR VERDIENSTELIJKE THESIS OVER 'MIGRATORY SPECIES CONSERVATION'

Ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van de 'Bonn Convention on Migratory Species' in 2004, werd een UNEP/CMS Thesis Award – ter waarde van 10.000 EUR – uitgeschreven, ter bekroning van een eindwerk over 'Migratory Species Conservation'. De Bonn Conventie is een intergouvernementeel verdrag dat ressorteert onder het vaandel van UNEP,

ondertekend is door 89 landen, en reeds diverse internationale akkoorden heeft weten af te sluiten o.a. m.b.t. de bescherming van walvisachtigen, zeehonden, zeevogels en zeeschildpadden. De prijs, gesponsord door National Geographic Deutschland en Lufthansa, wordt om de drie jaar uitgereikt en bekroont een relevante thesis gepubliceerd na september 2002. Meer details op: http://www.cms.int/news/PRESS/nwPR2004/301104_cms_thesis_award.htm

3.5. FRANSE BEKRONING VOOR MARIEN-BIOLOGISCH ONDERZOEK DOOR JONGE VORSERS

En ook de 'Marien-biologische Laboratoria *Daniel Jouvance*' (<http://www.esmb.org/announcements.htm>) laten zich niet onbetuigd. Elk jaar belonen ze twee jonge (-30 j.) onderzoekers, die verdienstelijk werk hebben geleverd in de domeinen 'Marien fytoplankton' of 'Biologie van mariene organismen'. De prijzen, ten bedrage van 2000 EUR elk, kunnen ook u toekomen als u voor 30 april 2005 een cv (max. 2 pgs), een korte abstract van het geleverde wetenschappelijke werk (max. 2 pgs) en een copie van het titelblad van gepubliceerde artikels en eindwerk, doorstuurt naar het Comité Scientifique Daniel Jouvance; c/o Professeur Y. Le Gal; Station de Biologie Marine du Muséum National d'Histoire Naturelle; B.P. 225; F-29182 Concarneau Cedex; Fax: +33/(0)2 98 97 81 24; e-mail: ylegal@mnhn.fr.

4.1. EUROPESE MARIENE STRATEGIE IN CONSULTATIEFASE

Om de zeeën en oceanen grenzend aan het grondgebied van de EU-lidstaten afdoende te beschermen tegen overexploitatie en wanbeheer werkt de Europese Commissie momenteel aan een nieuwe kaderrichtlijn over een Europese mariene strategie. De Europese Commissie heeft de afgelopen twee jaar zoveel mogelijk betrokken overheden en belangenorganisaties gesproken en nu wil ze ook de mening van zoveel mogelijk EU-burgers kennen. Daartoe kan iedereen op de website van de EU een vragenlijst beantwoorden en zodoende zijn/haar visie geven over hoe de toekomst van onze zeeën er zou moeten uitzien. Dat dit nieuw initiatief van het allergrootste belang is, hoeft geen betoog. Nog tot 9 mei 2005 via: http://europa.eu.int/comm/environment/water/consult_marine.htm.

4.2. ANDERHALVE TON AFVAL VAN VLAAMSE STRANDEN GEHAALD N.A.V. 'LENTEPRIK 2005'

Na het succes van de editie 2004, organiseerde het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer i.s.m. tal van kustactoren op 5 maart 2005 opnieuw een 'Lenteprik'. Meer dan 200 vrijwilligers trotseerden voor deze strandopkuisactie de sneeuw (!) en wind, en slaagden erin om 1537 kg kunstmatig afval langsheen de Vlaamse kust te verzamelen (<http://www.kustbeheer.be>; onder de rubriek 'projecten', 'ecologisch strandbeheer'). Ook dit jaar weer waren 'touw en textiel' (39% gewicht), 'hout' en 'plastiek' (elk 19%) dominant aanwezig. Omdat de Lenteprik ook meer is dan een opruimactie en een lans wil breken voor een rationeel strandbeheer, werden opnieuw enkele testen uitgevoerd met mechanische strandreinigers. Onvoorwaardelijk gebruik van strandreinigingsmachines altijd en overal blijkt immers geen goed idee te zijn. En nadat vorig jaar al gebleken was dat zand een groot deel (tot 70%) van het opgehaalde gewicht aan materiaal kan uitmaken bij het mechanisch reinigen, bevestigden nieuwe testen dit jaar het vermoeden dat het manueel en selectief reinigen van stranden niet alleen milieu- en educatieve voordelen biedt, maar ook de nodeloze afvoer van heel wat materiaal van het strand kan indijken. Zo bleek het 'echte' afval bij mechanische reiniging te Nieuwpoort slechts 11% van het gewicht of 12% van het volume uit te maken... Tot slot nog enkele opmerkelijke vondsten: een varken, een menselijk bovengebitt, een anker, voorgesneden soepgroenten, een scheepstouw van 29 meter lang, een deksel vol eendemosselen en een kinderfiets.

4.3. GENTSE PROFESSOR CO-CHIEF VAN INTERNATIONALE EXPEDITIE NAAR DIEPZEE

Professor Jean-Pierre Henriët van het Gentse 'Renard Centre for Marine Geology' mag eind april als 'first co-chief' inschepen voor een belangrijke wetenschappelijke expeditie. De tocht geschiedt aan boord van de 'Joides Resolution' en heeft als eindbestemming het Porcupine Basin ten westen van Ierland. Doel is het aanboren van de 'Belgica Mounds', een gebied van diepzee carbonaatbergen met koudwaterkoraalriffen op 1000 m diepte, in 1997 ontdekt door de onderzoekers uit Gent. Daartoe stelde professor Henriët een internationale ploeg van een 30-tal Europese, Amerikaanse en Japanse onderzoekers samen, om gedurende tien dagen begin mei 24 uur op 24 onderzoek te verrichten in dit fascinerende zeebiotoop. Op 27 april a.s. zal prof. Henriët tijdens een officiële ceremonie te Dublin de achtergrond en doelstellingen van de expeditie toelichten. Meer info: JeanPierre.Henriet@UGent.be (Tel.: +32/(0)9/264 45 85).

4.4. VERSCHUIVING BIJ VLAAMSE ADVIESBUREAUS: SORESMA NEEMT BELANGRIJK DEEL VAN HAECON OVER

Voor wie een beetje vertrouwd is met het 'landschap' van adviesbureaus in Vlaanderen die opdrachten vervullen in het kust- en zeegebied, is dit belangrijk nieuws. Op 1 januari 2005 heeft het advies- en ingenieursbureau SORESMA nv uit Antwerpen het grootste deel van de activiteiten (lopende studieopdrachten en personeel) van het handelsfonds van HAECON nv uit Drongen overgenomen. Door de overname neemt de SORESMA-groep het kwalitatief hoogstaande technische studiewerk van HAECON op in haar eigen werkomgeving. Meer info: SORESMA nv., directeur Kris Van Malderen,
Tel.: 03/221 55 00.

4.5. JAARLIJKS 27.000 DODE VOGELS AANSPOELEND OP NEDERLANDSE STRANDEN

Nogal wat informatie over doodsoorzaken en aantallen sneuvelende zeevogels komt voort uit gerichte strandsurveys, waarbij kadavers op regelmatige basis op een aantal stranden worden geraapt en genoteerd. In vele Europese kuststaten geschieden dergelijke standaard-surveys intussen jaarlijks, zij het beperkt tot een steekproef aan stranden en met een frequentie die veelal niet hoger ligt dan één keer per (winter)maand. Omdat het op basis van deze gegevens is dat extrapolaties van totale aantallen sneuvelende zeevogels (bv. o.i.v. chronische olieverontreiniging) worden gemaakt, diende tot nu toe steeds een ruime onzekerheidsmarge te worden gehanteerd, niet in het minst omdat kadavers na het stranden kunnen ondergestoven geraken, worden meegesleurd door predatoren of terug naar zee spoelen. Met nieuwe gegevens gepubliceerd in *Atlantic Seabirds* (Vol. 6/2), levert de Nederlandse zeevogelexpert Kees Camphuysen voor het eerst harde bewijzen voor de aantallen zeevogelkadavers die jaarlijks op Nederlandse stranden aanspoelen. Samen met medewerkers van een plaatselijke natuurvereniging werden sinds maart 1988 dagelijks (!) 8 km strand gecontroleerd, en wat blijkt? Dagelijks strandden tussen 0-1 ex. (april-oktober) en 3-5 kadavers (januari-maart) over het volledige traject, wat neerkomt op een jaarlijks aantal van 69 vogels per lopende kilometer. Omgerekend naar de volledige Nederlandse Noordzeekust levert dit totaalaantallen op van 27.000 aanspoelende vogelkadavers per jaar.

4.6. ZELDZAME ZWANGERE SPITSSNUITDOLFIJN DOOD TE AMELAND

Dat er de laatste tijd op vlak van zeezoogdieren weer heel wat te beleven valt aan onze Noordzeekusten, kon u reeds meermalen lezen via dit digitale medium VLIZINE. Witsnuitdolfijnen zijn de laatste jaren vele malen gespot op enige afstand van de Belgische kust, bruinvissen zijn zeker tussen december-april vaste gasten tot vlakbij de kust en ook zeehonden laten zich weer vaker zien. Ook aan de Nederlandse kust stelt men iets gelijkaardigs vast. Alleen al in 2005 verzamelde men daar tot nu toe niet minder dan 1415 waarnemingen van bruinvissen, met als top-sites Scheveningen (575 ex), Den Haag (219 ex.) en Noordwijk aan Zee (116 ex.). Door de vele waarnemingen kon ook voor het eerst duidelijk worden vastgesteld hoe de bruinvissen in de tweede helft van maart noordwaarts blijken te trekken (zie <http://home.planet.nl/~camphuys/CetaceaSpr2005.html>).

Daarnaast worden ook regelmatig zeldzamere soorten zeezoogdieren gemeld. Zo spoelde op 12 april een zwanger wijfje 'Spitssnuitdolfijn van Blainville' – zoals deze *Mesoplodon densirostris* voluit heet – aan op het strand van Ameland. De soort komt normaal voor in subtropische wateren en er is nog weinig bekend over dit dier. De vondst is extra ongewoon omdat het de eerste maal is dat de soort in de Noordzee verschijnt, en het bovendien om een zwanger gezond exemplaar bleek te gaan. Meer info en foto's op:
<http://www.orcaweb.org.uk/ognews2005hollandblainvillesstrand.htm>.

4.7. DOCTORAATSVERDEDIGINGEN e.a.

We zouden het erg op prijs stellen als alle onderzoekers die de datum van hun verdediging reeds kennen, of na de verdediging het resultaat hiervan willen kenbaar maken, dit zouden laten weten aan jan.seys@vliz.be voor opname in de VLIZINE.

- **Wim Willems** verdedigde op 18 maart 2005 zijn doctoraal proefschrift aan het Limburgs Universitair Centrum, met als onderwerp "*The phylogeny of the Typhloplanoida (Platyhelminthes) inferred from 18S ribosomal DNA sequences*". Als promotor trad prof. Ernest Schockaert op, co-promotor was prof. Thierry Backeljau.

- **Gunther Van Ryckegem**, verbonden aan de onderzoeksgroep mycologie van de Gentse universiteit, is op woensdag 27 april (16u: Auditorium 3, K.L.Ledeganckstraat 35) aan de beurt om een doctoraat te verdedigen met als onderwerp: 'Zwammen op riet (*Phragmites australis*): *diversiteit, gemeenschapsstructuur en afbraakprocessen*'. Voor zijn onderzoek voerde Gunther heel wat veldwerk uit in het Schelde-estuarium.

5. VRAAGBAAK DE 'ZEELOODS'

Via deze rubriek kan iedereen oproepen lanceren voor samenwerking, gezamenlijk gebruik van materiaal, vraag naar levende en andere monsters, enz. De informatie dient gestuurd te worden naar Jan Seys (jan.seys@vliz.be). We nemen het bericht op in de vraagbaak van één van de volgende VLIZINES.

* Kan iemand de **Amerikaanse professor Patrick Krug** helpen? De man is op zoek naar Europese specimens van het estuariene naaktslakje ***Alderia modesta***, om zo het DNA van Atlantische exemplaren te kunnen vergelijken met dat van exemplaren uit de Stille Oceaan. Zo wil hij o.a. de hypothese testen als zou de soort ontstaan zijn in de noordelijke Stille Oceaan, om van daaruit 3-4 miljoen jaar geleden bij de opening van de Beringstraat de Atlantische wateren te bereiken. Omdat naaktslakken nu eenmaal geen fossiele resten nalaten, zijn moleculaire technieken zijn enige toeverlaat. Bijkomend probleem is dat, hoewel dit bruine schelploze slakje frequent voorkomt in schorren van Europese kustgebieden, het nauwelijks één centimeter groot wordt en dus niet gemakkelijk op te sporen is. Het liefst houdt het zich op bovenop het vochtige slib – dus buiten het water – in schorregebieden, als het enigszins kan in de buurt van *Vaucheria*-wierbultjes. Prof. Krug is verbonden aan de California State University van Los Angeles en te bereiken via: pkrug@calstatela.edu.

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt.

Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendlijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2005 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze website.

WEBSITE

<http://www.vliz.be>

VLIZ

Vlaams Instituut voor de Zee vzw

Flanders Marine Institute

Vismijn Pakhuizen 45-52 - B-8400 Oostende, Belgium

Tel. +32/(0)59 34 21 30

Fax +32/(0)59 34 21 31

<http://www.vliz.be>

mark your calendar:

Dunes & Estuaries 2005 (Koksijde, Belgium, 19-23 September 2005) <http://www.vliz.be/de2005>